

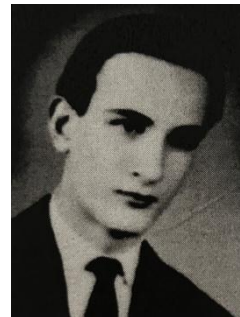
Pintér László Ernő (1942-2002)

Pintér László Ernő a 20. századi magyar egyháztörténet és természettudomány egyik legkülönlegesebb polihisztor egyénisége. Életműve cáfolja azt a modern előítéletet, miszerint a vallás és a tudomány egymást kizáró területek lennének. Ő éppen a kettő határvidékén, a „természet és a természetfölötti között” találta meg hivatását. Ahogy ő mondta: „Az ember világát kutattam, a múlt és a jövő, a természet és a természetfölötti között”. Egy időben volt a Kapisztránus Szent Ferenc Rend tartományfőnöke a legnehezebb politikai időkben és nemzetközileg elismert malakológus, vagyis csigakutató, aki új fajok leírásával és páratlan gyűjteményi munkával gazdagította a magyar tudományt.

Pintér László 1942. március 6-án született Sopronban, egy hatgyermekes család második gyermekeként. Szülei nagy szeretetben és mély katolikus hitben nevelték. Édesanyja Szent-Gály-Faur Márta, művésznevén Szent-Gály Kata, latin–olasz szakos művészettörténész, tanár, költő és író, akit mély vallásosság jellemzett, akinek egész világképe Istenre irányult. Ezt az értékrendet adta át gyermekeinek is. Édesapja Pintér István, jogász és ügyvéd, aki tanulmányait Bécsben és Párizsban végezte, és maga is műkedvelő malakológus volt. A második világháború alatt Sopron város élelmezésügyi biztosaként dolgozott, és sokat tett a lakosságért, a menekültekért és a deportáltakért. A család 1949-ben Keszthelyre költözött, ahol az édesapja ügyvédi irodát nyitott. A kor politikai nyomása ellenére a család nyíltan vállalta hitét. Az iroda falán még a legkeményebb kommunista időkben is kint függött a kereszt. Pintér László tizenhat éves koráig Keszthelyen nevelkedett, ahol a természet közelsége meghatározó élménnyé vált, hiszen sokat jártak kirándulni az édesapjával.

Már általános iskolás korában élénken érdeklődött a tudományok, különösen a kémia iránt. Ezen irányú törekvéseinek egy balul sikerült kísérlet vetett véget, amikor egy vonyarcvashegyi nyaralás alkalmával véletlenül kirobbantotta a szoba ablakát. Ezután szülei eltiltották a veszélyesebb kísérletezéstől, és érdeklődése ekkor fordult végleg a puhatestűek felé. Középiskolai tanulmányait 1958 szeptemberétől az esztergomi ferences gimnáziumban folytatta. Osztálytársai visszaemlékezése szerint magas növésű, de egyáltalán nem sportos alkat volt, a kosárlabda- vagy focicsapatot nem erősítette, és akinek kezdetben még tornafelszerelése sem volt. Ugyanakkor már ekkor kitűnt rendkívüli értelmi képességeivel. Társai szerint „egész koponya uralta a fejét”, és látszott rajta, hogy nem mindennapi szellemi kapacitással rendelkezik. „Munka- és foglalkozáséhes” agya volt, aki az őt kevésbé érdeklő tantárgyakból csak annyit tanult, amennyi a jeles osztályzat eléréséhez feltétlenül szükséges volt. Érdeklődése rendkívül sokrétű volt, de a természettudományok és a nyelvek már ekkor is kiemelkedtek. Szabadidejében barátaival járta országot, hogy kutasson. Gyűjtőszennedélye olyan intenzív volt, hogy 16 éves korára egy körülbelül 10 000 darabból álló kagylógyűjteményt mondhatott magáénak.

Ezzel a teljesítménnyel már diákként felhívta magára a Nemzeti Múzeum figyelmét, és nemzetközi szaktekintélyekkel is levelezett. Tanulmányait 1960-ban fejezte be kitűnő érettségivel, majd ezt követően azonnal jelentkezett a ferences rendbe.

1960. augusztus 29-én lépett be a Kapisztránus Szent Ferenc Rendbe, ahol az Ernő nevet kapta, amit a híres misztikus és lelki író Szeghy Ernő kármelita atya iránti tiszteletéből választott. Szerzetesi fogadalmát 1961. augusztus 30-án tette le, teológiai tanulmányait pedig az esztergomi Ferences Hittudományi Főiskolán végezte. Tanulmányai során rendkívüli szellemi képességekről tett tanúbizonyságot, minden tantárgyból a legkitűnőbb osztályzatokat kapta. Hivatása korai szakaszában megmutatkozott zenei tehetsége is. Énekelni nem tudott, mert nagyon gyenge hangja volt. Nem bírta az éneklést és a hosszú hangos beszédet. Emiatt hagyományos lelkipásztori tevékenységekkel sem foglalkozott, nem gyóntatott, nem prédikált. Ennek ellenére elvégezte a kántorképzőt, és harmóniumon és orgonán kísérte a zsolozsmákat. Bár képességeire még Bárdos Lajos is felfigyelt, az akkori tartományfőnök a rendi fegyelemre és a szigorú napirendre hivatkozva megtiltotta számára a komolyabb zenei tevékenységet.

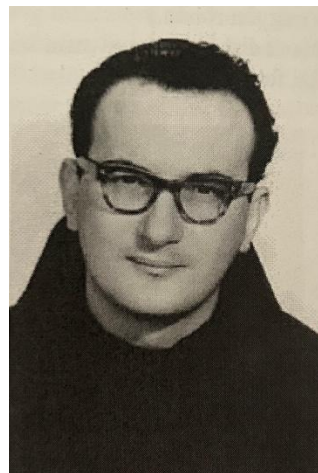

Fél évet késett a pappá szentelése egészségügyi okok miatt, mert a főiskolán spontán kilyukadt a tüdeje, emiatt 1966. november 27-én szentelték pappá. Fiatal kora ellenére gyorsan fontos tisztségeket kapott a rend irányításában. 1974-től provinciai titkárként dolgozott, majd 1979 és 1988 között töltötte be a tartományfőnöki tisztséget, amely a rendi hierarchiában az országos vezetői rangnak felelt meg.

Vezetői időszaka a szocializmus nehéz éveire esett, amikor az államhatalom nem tanúsított jóindulatot az egyházak iránt, ami különösen megnehezítette feladatait. Nemcsak a magyarországi, hanem az erdélyi ferencesek és egy kisebb amerikai csoport hivatalos ügyei is hozzá tartoztak. Vezetőként sokat utazott a Vatikánba, a ferencesek központjába, Assisibe. Állandó résztvevője volt az európai regionális előljárók összejöveteleinek. Egyszerű megjelenése és kiváló nyelvtudása miatt nagy népszerűségnek örvendett a nemzetközi rendi találkozókön. Képes volt szinte minden rendtársával a saját nyelvén beszélni, hiszen 13 nyelven kitűnően beszélt, és azon kívül számosat értett. Elérte a nemzetközi kapcsolatainak mozgósítása által, hogy a nyugati rendtársak törődjenek a vasfüggöny mögöttiekkel. Főleg a hollandok és németek segítségével elő tudta teremteni az új szentendrei ferences gimnázium felépítéséhez szükséges anyagiakat.

1967 őszén nyert felvételt az Eötvös Loránd Tudomány Egyetemre. Eredetileg a Természettudományi Kar biológia–vegytan szakára iratkozott be, ami jól illeszkedett a gyermekkor óta tartó természettudományos érdeklődéséhez. Az első év után váltott, és végül a Bölcsészettudományi Karon folytatta tanulmányait latin–német szakon, mert a biológia tanárja nem szimpatizált vele és mindig megbuktatta. Az egyetemi évek alatt a budai Pasaréti úti ferences rendházban lakott. Már egyetemi hallgatóként is aktívan részt vett az oktatásban. Budáról járt le naponta tanítani az esztergomi és a szentendrei ferences gimnáziumokba. Tanulmányait sikeresen 1973-ban fejezte be latin–német szakos középiskolai tanári diplomával.

Nagyon szigorú, viszont rendkívüli tanár volt. Diákjaitól a maximumot követelte meg. A gimnáziumban nála ötösre vizsgázni, egy felsőfokú nyelvvizsgával volt egyenértékű. Keményen és kertilés nélkül bírálta, azonban bírálati mögött soha nem volt bántó szándék, mindig a legjobbat és a legtökéletesebbet várta el. Jelentős szerepet vállalt az iskolai életben a tanításon kívül is.

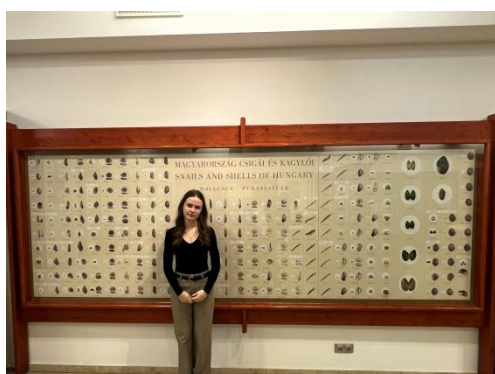

Ő volt az alapítója és szerkesztője a Lant, majd később a Limes című iskolai lapoknak. Nagyon szigorúan beosztotta az idejét, nem járt iskolai ünnepélyekre, évnyitókra, évzárókra vagy temetésekre, minden percét a tanításnak és a tudománynak szentelte.

Természettudományi munkássága a Magyar Természettudományi Múzeumban évtizedek alatt teljeseedett ki, ahol nemzetközileg elismert szaktekintéllyé vált. Huszonhárom éven keresztül 1975–1998 között volt a múzeum Puhatestű Gyűjteményének kurátora. Ezt a munkáját ferences szerzetesi hivatása mellett, előjárói engedéllyel végezte. Az 1956-os forradalom során a múzeum Mollusca-gyűjteménye, vagyis a puhatestű-gyűjteménye szinte teljesen megsemmisült. Pintér László Ernő több évtizedes, áldozatos gyűjtőmunkájának köszönhetően a gyűjtemény ismét Európa egyik legjelentősebb balkáni anyagává vált. Munkássága során közel 14 500 – 15 000 tételnyi anyaggal gazdagította a nemzeti kollektívát. Ebből mintegy 7500 tétel balkáni, 4000 magyarországi és több mint 2500 dél-európai eredetű volt. A múzeumban elsőként ismerte fel az adatfeldolgozás jelentőségét a muzeológiában, és 1986-tól elindította a gyűjteményi katalógus számítógépes rögzítését.

Szerzetesi fogadalmának megfelelően nem rendelkezhetett magántulajdonnal, így múzeumi jövedelmét teljes egészében malakológiai kutatásokra, gyűjtő utakra és eszközökre fordította. Munkássága során több mint száz tudományos közleménye jelent meg. Expedíciói során bejárta Görögországot, Bulgáriát, a volt Jugoszláviát, valamint Olaszországot és Máltát. Nevéhez fűződik a hazai fajlista kritikai revíziója és két endemikus faj, a dunai vakcsiga (*Paladilhia Oshanovae*) és a dobozi pikkelyes csiga (*Hygromia Kovacsi*) leírása. Szakmai tekintélyét jelzi, hogy számos fajt neveztek el róla, mint például a *Vitrea Pinteri* vagy a *Macedonica Pinteri*. Bár a budapesti múzeumban dolgozott, rendszeresen segítette a vidéki gyűjteményeket is, különösen a gyöngyösi Mátra Múzeumot, ahol egy

jelentős, az ő munkásságán alapuló csigakiállítás is létrejött, amelyet a gyűjtőmunkám során én is meglátogattam. A nagyon gyönyörű és rendkívül érdekes gyöngyösi Mátra Múzeumot mindenki számára ajánlom. Azok a munkatársak, akik még személyesen dolgoztak vele, mára többnyire elhunytak és a mostani személyzet már nem ismeri őt.

Már gyermekkorától kezdve betegeskedett, gyenge volt a szeme és a veséje. Különleges anatómiai ritkaságként három vesével született, egy működött, egy lazsált, a harmadik pedig teljesen elsorvadt. Emiatt már általános iskolás korában veseműtéten esett át. Élete előre haladtával állapota tovább romlott, vese- és szempanaszai mellett, szív- és májproblémák is jelentkeztek. Élete végén egyre nagyobb fájdalmak kínozták, már a járás is nehezebbre esett. Betegségeit bámulatos önfegyelmel, panasz nélkül és méltósággal viselte. Jellemző elkötelezettségére, hogy utolsó nagy tudományos könyvét már halálos betegen, szobájába zárkózva fejezte be.

2002. május 18-án, Pünkösdi vigíliáján hunyt el. Halála a bécsi ferences rendházban következett be, röviddel azután, hogy betöltötte 60. életévét.

Egy volt osztálytársával és barátjával volt alkalmam beszélgetni, Reisz Péterrel, P. Pál atyával, egykori esztergomi ferences gimnáziumi igazgatóval. Elmesélte Ernő atya személyiségét és vele kapcsolatos kedves emlékeit. Ernő atya mindig visszahúzódtó volt, sosem nagyhangú, azonban nagyon segítőkész. Fiatalkorukban nyáron elutaztak a

vonyarcvashegyi nyaralójukba, ami közvetlenül egy kis kápolnával volt szemben, ahol sokat bicikliztek, labdáztek és imádkoztak, valamint itt is folytatták Ernő atya csigagyűjteményének a kutatását.

P. Pintér László Ernő a világra történő hatása több területen is maradandó. A természettudomány, a szerzetesi közösség és a pedagógia terén egyaránt meghatározó örökséget hagyott hátra.

Ez a projekt munka számomra nemcsak egy iskolai verseny volt, hanem egy izgalmas élmény is. Érdekes volt információkat gyűjteni és jobban megismerni egy olyan szerzetesnek az életét, aki a tudomány területén is nagyon sokat tett. Jó élmény volt összegyűjteni és feldolgozni az anyagokat, mert közben én is sokat tanultam, és jobban megértettem, hogy a tudomány és a hit nem zárják ki egymást.

Készítette: Kiss Boglárka, 10.a